

Beha'alotcha 5782 בְּהַעֲלֹתְךָ

Schriftlezingen: Bamidbar/ Num. 8:1-12:16, Z'charYah 2:14 - 4:7, Hitgalut/ Openbaring 11:1-13

Inleiding

Om de betekenis van de Menorah te bevatten wil ik met jullie eerst naar de Haftarah lezing uit Z'kharyah 4. Daar vinden we de menorah met twee olijfbomen. De profeet krijgt dit visioen om de twee leiders van het volk – Jozua en Zerubbabel - te bemoedigen.

Daarvandaan weten we dat de m'norah symbool staat voor het volk Israel. In dat licht moeten we dus ook de betekenis van de m'norah zien hier in Bamidbar 8.

Waarom heet deze parshe Beha'alotcha - בְּהַעֲלֹתְךָ? Wat is de stam van dit woord? ע ל ה. Alah betekent: omhooggaan, stijgen, klimmen. Hiervan komt het woord Aliyah: emigratie naar Israel. En wat gaat Am-Yisrael doen in deze parashah? Op reis - Aliyah maken! Wat is de verbinding tussen het begin en het eind van Beha'alotcha? Het aansteken van de lampen. Zien we de verbinding met de wijze maagden – hun lampen bleven branden. Ze wisten wat hen te doen stond. Aliyah maken!

Dat Am-Yisrael zich hier in de Midbar bevindt is profetisch, want de wildernis staat symbool voor de galut, de ballingschap. Bamidbar = bagalut.

De boodschap van Num. 1-10

Numeri 1 t/m 10 gaan over de vorming van het legerkamp, in voorbereiding op het grote Vertrek naar Eretz Kena'an. En plotseling verschijnt dan in Numeri 8 de menorah: B'ha'alotcha, letterlijk: in het omhoog brengen van de schoongemaakte en met olie gevulde lampjes moet je ze zo plaatsen dat het licht op de centrale steel of stam valt. (Uitleg Rashi bij 8:2: el-mul p'ney haM'norah - אֶל-מוֹל פְּנֵי הַמְּנוֹרָה: letterlijk 'naar het gezicht van de menorah'.) De olielampjes stonden boven op de kandelaar en aangezien ze een lont aan de zijkant hadden, kon je het licht ergens naar toe richten. Volgens Rashi moest het licht van de rechter en linker lampjes op de middelste lamp gericht worden. De kandelaar moet dus zelf een en al licht zijn.

Waarom wordt de menorah hier genoemd, we hebben toch al een uitgebreide beschrijving in Ex. 25:31-40 en 37:17-24? Hier is de m'norah onderdeel van de voorbereiding op de reis naar het Beloofde Land.

Het aansteken v/d Menorah geeft aan waartoe HaKadosh Baruch Hu met ons op weg is – namelijk om *“een licht op de kandelaar te zijn en een stad op de berg”*, Mat. 5:13-18 (lezen) – licht op een kandelaar en een stad op een berg kan niet verborgen blijven. Maar weten jullie, de stad op een berg is een hint naar een speciale stad. Welke stad is dat? Yerushalayim!!! Bha'alotcha leert hoe Gemeente van Yeshua weer een licht op de kandelaar moet zijn, voordat onze Aliyah kan plaatsvinden.

Num. 8:2 leert ons ook dat het licht moet schijnen op het midden van de m'norah, dat wij en onze gemeenschappen gericht moeten zijn op het centrum. En is dat vandaag niet het Joodse volk. Dit is precies wat Rabbi Shapira bedoelt, dat wij allen weer gericht zullen zijn op Israël en het Joodse volk. Het licht van Israël moet versterkt worden. Ook Rabbi Avraham Yitzchak Kook was daarop gericht. Hij keek naar iedereen die werkte aan de opbouw van de Staat Israël als een lichtdrager. En al die kleine lichtjes zullen resulteren dat Israël een licht voor de volken zal zijn in de dagen van de Mashiach. Is dit niet een taak voor de Messiaanse Beweging, om het licht van Israël te versterken?

Blijkbaar moet de menorah zelf geheel en al in het licht staan en zo het licht uitstralen. Denk aan een vuurtoren die slechts een positie aangeeft, maar niet bedoeld is om de schepen op zee te verlichten. Is dit niet een afbeelding hoe het Wederkerende Israël gericht moet zijn op de **stam Isra'el**? Zie ook Psalm 80:16 *"En de stam (van de wijnstok, fv) die Uw rechterhand geplant heeft, en dat om de Zoon, Die Gij U gesterkt hebt."* Deze zoon is Gods Eerstgeborene – Isra'el. Als wij op deze stam Israël gericht zijn dan delen we ook in de groeisappen van deze boom. En deze stam wordt gedragen door de Wortel van David, Yeshua haMashiach, de andere Zoon van God. Zie Opb 22:16: *"Ik ben de Wortel en het Geslacht Davids, de blinkende Morgenster."*

De Menorah in Sefer Bamidbar leert ons hoe belangrijk het licht is wat de Isra'el met zich draagt. Dit geldt ook voor ons als Gemeente van Yeshua, ingeënt in de Stam Isra'el. De menorah is enige gebruiksvoorwerp uit Mishkan wat in het boek Bamidbar wordt besproken. Het is profetisch dat de Menorah hier wordt genoemd i.v.m. het grote vertrek wat ophanden was richting Eretz Yisra'el. De m'norah was gesmeed uit één stuk goud, wat eenheid symboliseert. Zo moet de nieuwe gemeenschap van Isra'el weer Echad worden in haar Mashiach. Denk aan Joh. 10:16. En in eenheid met Hem moet ze ook weer een Lichtende vuurtoren zijn voordat het grote vertrek kan plaatsvinden!

Tenslotte komen in Numeri 10 de zilveren Trompetten, net voor het vertrek. Deze trompetten linken naar de bazuin waarmee Gods volk naar de berg wordt geroepen? Zie Mat. 24:31: *"En Hij zal Zijn boden uitzenden met een *bazuin van groot geluid, en zij zullen Zijn uitverkorenen bijeen vergaderen..."* (*Gr. 'Salpingos' = trompetstoot, Mt. 24:31) Zoals Am-Yisra'el onder Moshe het grote vertrek naar Eretz Yisra'el pas begon nadat de trompetten gereed waren, zo zal onze Aliyah plaatsvinden met de grote bazuin van Jes. 27:12-13 en Mat. 24:31. Deze bazuin wordt door mensen geblazen. Het is de oproep om je voor te bereiden op de aliyah! Zie Mat. 25:10: en die gereed waren, die er klaar voor waren, gingen in tot de bruiloft.

Op reis

Num. 10:33: וַיֵּסְעוּ מֵהָרַ הַיְהוָה דְרֹךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים – Vayis'u mehar HaShem dèrech shloshet yamim. Vayisu – en zij vertrokken van de berg des Heren. Is dat goed of slecht? Het heeft twee kanten. Het was er goed, maar het was niet hun bestemming. Weten jullie, bij de berg moeten wij vandaag denken aan ons verblijf in de Christelijke kerken en groepen. In 1993 was het woord van G-d: Jullie zijn lang genoeg bij deze berg gebleven. Het betekende toen dat we de Shabbat moesten gaan vieren. Dit bracht veel lijden en eenzaamheid, scheuring in

families etc. De uitleggers van de Torah zeggen: De hele beweging om de berg te verlaten was iets verschrikkelijks.

Maar de vraag is of we op de goede manier op weg gaan. Je kunt met een verkeerde reden op reis gaan. Vanuit vrees bijvoorbeeld, of om er beter van te worden. De vraag is: ga ik met G-d? We moeten bewegen in de stroom van de Rivier. Persoonlijk heb ik ervaren dat G-d erbij is geweest, al die tijd vanaf 1993, hoe zwaar en moeilijk het soms ook geweest is.

Rashi: “**derech shloshet yamim - Een afstand van drie dagen**: Ze legden een afstand van drie dagen af op één dag, want de Heilige wilde hen **onmiddellijk** naar het land brengen. [van Sifrei] Rashi legt dus de nadruk op het verlangen van HaShem. Die wilde zijn bruid zo snel mogelijk in Zijn Land hebben – het huis wat Hij voor haar bestemd heeft.

Kli Yakar (Rabbi Shlomoh Ephraim ben Aaron Luntschitz) zegt: “Op deze dag is Israel als een jonge jongen die wegrent van school. Zij rennen weg van de berg opdat HaShem hen niet nog meer mitzvot zal geven.” Het probleem begon niet met het mopperen, maar door de manier waarop ze vertrokken. Het was de bedoeling dat ze op reis gaan, maar moeten wel op de goede houding gaan. Ze gaan fysiek op reis, maar emotioneel en spiritueel niet.

Kli Yaker: “Tijdens hun rebellie gaat de Ark van het Verbond voor hen uit, 3 dagen lang en zoekt voor hen een plaats van menuchah. Een plaats van rust. Zij beginnen een rebellie voor 3 dagen, hier scheiden Israel en de Shekhinah. Daardoor was Israel 40 jaar in de wildernis.” Het begon dus niet met hun mopperen, maar met hun houding! Het is een zaak van het hart. Het verhaal in Num. 11 over de komkommers etc. komt pas later.

Rabbenu Bachya zegt: Yisru mehar HaShem - zij reisden van de berg van de Heer: de Israëlieten trokken weg van de Sinai, de wolk wees de weg. De ark werd vervoerd door de Kohatieten achter de wolk. De wolk stopte pas op de avond van de 3^e dag, omdat het naar een geschikte plaats zocht om het Kamp op te slaan. Dat is de betekenis van de woorden: “ul’tur lahem menuchah” – om een plaats van rust voor hen uit te zoeken. Onze wijzen in Shabbat 116 interpreteren de woorden “mehar HaShem” alsof ze zeggen: “m’achare HaShem”; dat wil zeggen, zodra ze de omgeving van Sinai verlieten, week het volk af van het volgen van G-d. M’achor betekent letterlijk: van de rug. Achor is achter.

De berg Sinai was om hen de visie te geven. Was het dus goed voor hen om de berg te verlaten? G-d wilde dat de berg met hen mee zou gaan. Sinai was een ervaring. Het probleem was, het moment dat ze zich losmaakten van hun ervaring. We kunnen G-d ervaren op Shabbat, maar zodra we de Shabbat-ervaring loslaten in de week dan vermindert de kracht ervan. Begrijp wat hier gebeurt. Ze verloren de visie van wat er gebeurd was. Sinai is een prototype van de Malchut. Het gaat erom dat ze stopten met het denken aan hun ervaring.

En dan komen menselijke verlangens naar boven. Deze verlangens openbaarden zich op de 22^e Iyar, gelet op het feit dat op 20 Iyar de wolk was opgerezen van de Mishkan en de reis begonnen was. Waarom interpreterden de wijzen in Shabbat 116 de gebeurtenissen op deze manier? Om ons te leren dat zodra het volk van de Berg Sinai vertrok, zij zich niet langer onder het directe welwillende toezicht van HaShem voelden. Welwillend toezicht =

hashgachah (השגחה) in Hebreeuws. Ze geloofden dat dit soort toezicht alleen bij de berg van G-d was. De uitdrukking Har HaShem (10:33) tegenover Har Elohim (Ex. 18:5 + 24:13) is zo ongewoon dat de wijzen aanvoelden dat de essentie van de verhuizing was “weg van het Torah element verbonden is met die berg.” De aanduiding Elohim wijst immers op autoriteit.

Hashgachah betekent: Er is iemand die over ons waakt. Letterlijk, iemand die voor je uitgaat, die zoekt wat het beste voor je is. Wat een troost is dat – dat er iemand voor je uitgaat en een geschikte plaats voor je zoekt om rust te ontvangen.

Hoe stemmen we ons af op de Supervisor (Toezichthouder) in ons leven? Dit zien we in de volgende drie verzen – het moment dat we het oneens zijn met onze Mashgiyach dan gaan we achteruit. Onszelf op één lijn brengen begint met de ervaring. De Heilige Geest is als de driemensionale bril die ons het grote plaatje laat zien. Het op een lijn brengen heeft een naam, het wordt ‘chazon’ (= visie) genoemd. Chazon betekent: in lijn zijn met de visie van HaShem. Fysiek gaan ze in de goede richting, maar geestelijk niet.

Rabbi Kook: “Geloof alleen is niet genoeg. Israël geeft geloof in actie. Zelfs in de seculiere Jood schijnt het licht van de Mashiach. Het licht van de Messias binnen de zionistische beweging – de opstanding van de doden en de terugkeer van de naties.” In feite waar zijn ze nu naar op weg? Naar het Land.

Rambam: Volgens de p’shat ging de wolk met de ark 3 dagen voor het leger uit. Dat is heel bijzonder, i.v.m. de 3^e dag – de dag van de opstanding. Denk aan Hosea 6.

De wonderen stopten niet bij de Sinai – de tekenen en de wonderen zijn er ook in de galut. G-d werkt in de galut. De les hieruit is, dat ik hoeft niet perfect te zijn, opdat G-d met me meegaat. G-d werkt ook in de donkerste tijd van je leven. We moeten dingen blijven gedenken – ze in herinnering houden - want ze zijn deel van onze ervaring. G-d werkt in de donkerste tijden van de ballingschap, zelfs als we het niet als zodanig herkennen. Als wij het zwaar hebben in ons leven, denk dan ook aan G-ds wonderen die in je leven hebben plaatsgevonden.

Rashbam: “Derech shloshet yamim”: zij liepen een periode van 3 dagen zonder kampement tot het eind van de derde dag. Toen ze zagen dat dit zeer vermoeiend was geweest, gingen de mensen mopperen, zoals we weten uit Num. 11:1, een verschijnsel dat zich ook voordeed in het laatste jaar van hun omzwervingen, waarover we lezen in Num. 21:4. Op dat punt wordt de stemming van het volk beschreven als “וּתְקַצְרֵן נַפְשֵׁי-הָעָם בַּדֶּרֶךְ: וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֵלֵהִים” “וּבְמַשְׁחָה”, de ziel van het volk was terughoudend op de reis en zij spraken zich uit tegen G'd en tegen Moshe”.

Rabbi Avraham Yitzchak Kook

Als je de ervaringen vergeet en het onderwijs niet accepteert, en alleen nog op de omstandigheden let, dan komt het zover dat je gaat G-d tegenspreken.

Num. 11:35-36

En dan komen we Num. 11:35-36. Dit wordt elke Torahdienst gelezen. Zie de Ahavat Olam Siddur, pg 51 en 60. In een Sefer Torah staan deze teksten tussen twee omgekeerde Nun's.

ע ויהי בנסע הארץ ויאמר משה קומה והנה יפצו איביך וינסו משנאריך מפגריך:

ע ובנה יאמר שובה והנה רבבות אלפי ישראל: ע

De omgekeerde nun's van 11:35-36 maken van Numeri 3 boeken en van de Torah 7 boeken, volgens chazal. Vers 35-36 is dus een boek in een boek.

Onze wijzen leggen uit: in de toekomst zullen de twee verzen verplaatst worden, omdat de rampen dan tenietgedaan zullen worden en wij zullen niet meer bezorgd zijn, omdat haSatan gebonden en de Yetzer haRa vernietigd zal worden.

De essentie van wat de wijzen ons leren is, dat de vloeken zullen worden omgezet in zegeningen in de dagen van Mashiach. Deze verzen gaan over de toekomst, het zijn Messiaanse verzen. Weten jullie een vers wat zegt dat alle vervloekingen zullen veranderen in zegeningen?

Z'kharyah 8:19: זה-אמר יהוה צבאות צום הרביעי וצום החמישי וצום השביעי וצום העשירי יהיה: לבית-יהודה לששון ולשמחה ולמעדים טובים והאמת והשלום אהבו:

De Rabbijnen leggen uit dat dit spreekt over de toekomst. De letter Nun is gerelateerd aan het woord n'filah = vallen. De twee Nun's zullen in de toekomst a.h.w. omvallen, dus rechtgezet worden.

Les uit Sefer Bamidbar

De grote les uit het boek Bamidbar is dat het grote vertrek richting Eretz Yisra'el plaatsvindt als Gemeente weer een licht op kandelaar is plus Echad. Deze Vernieuwde Gemeente is dan geheel op Israel gericht. Dan zal de Trompetstoot klinken voor het grote vertrek naar het Beloofde Land. Wij moeten in het geloof blijven staan, dat G-d onze weg leidt, ook van ons als k'hilah, richting deze eenheid met Israel, cq Judah.

G-d is op een nieuwe manier aan het werk, ook in onze K'hilah. Dat vraagt van ons keuzes en stappen. Met het meewerken aan de aliyah en met de nieuwe zaal en met de deelname aan het werk van Yeshivat Shuvu geloof ik dat we op reis zijn gegaan. Nu wordt er van ons extra geloof gevraagd in G-ds voorzienigheid, Zijn hashgachah. We zijn op reis vrienden, we zijn lang genoeg bij de berg gebleven. Onze aliyah is begonnen.

20 Sivan 5782 / 19-06-2022

Baruch ben Z'vulun